

tvivles, at det maa ligge Ministeriet væsentlig paa Sinde saavidt muligt at afhjælpe det Slags Mangler, som kunne fremkomme, og det vilde altsaa kun være, naar ganske særlige Omstændigheder gjorde Foranstaltningen i høj Grad byrdefuld, at der kunde opnaas en Lettelse. Man har vel i dette Lovforslags § 2 optaget en Bestemmelse om, at Beføstningen ikke maa overskride Summen af de to sidste Mars Tiendeindtægter, men allerede i Udvalget fandt man det altsaa overdrevent at ansætte Summen til en saadan Størrelse, og navnlig mente man, det var urigtigt, kun at ville fradrage Skatter og Afgifter, men ikke tillige de Byrder, som selve Kirkens Vedligeholdelse og de Vælder, som paahvilede Kirkeeieren, medførte for ham. Man foreslog derfor, at man kun skulde opstille et Mars Indtægt, beregnet efter Gjennemsnittet af 10 Mars Indtægt, med Fradrag af de Kirkeeieren ligefrem paahvilende Byrder som det Maximum, der kunde forlanges. Jeg tror altsaa ganske vist, at man maa affatte denne Bestemmelse noget anderledes, men det er jo ganske rigtigt, hvad den ærede Ordfører bemærkede, at det ikke er muligt at have nogen bestemt Forestilling om, hvilken Virkning en saadan absolut Negel vilde have. Det er klart, at Drainingsomkostningerne, selv om de ikke stilles højere op end til det Beløb, der i Loven er fastsat som Maximum, kunne være saa urimelig store eller i alt Fald saa overmaade betydelige overfor den, som er Tiendeier, at man virkelig maa erkende det for at være fuldstændig ubilligt, at den, der maaste selv har erhvervet Tienden for en overordentlig betydelig Udgift, skulde udrede f. Ex. de sidste to Mars Kirkeindtægter, medens han har maattet betale Erhvervelsen af disse dyrt i Genhold til de Regler, der hjemledes en saadan Erhvervelse. Det kunde blive saa særdeles byrdefuldt for ham, at man maatte finde det ubilligt, og det er overfor denne Bestemmelse, at jeg finder det rigtigt at give en Tilleggsbestemmelse, som gaar ud paa, at der i saadanne særdeles Tilfælde kan bevilges en Afvigelse fra Hovedreglen. Jeg skal endnu blot bemærke med Hensyn til § 3, at jeg forstaar den saaledes, at det, naar der er Tale om, at der skal ydes samme Vægt og Arbejde som ved en Hovedreparation af Kirken, maa opfattes saaledes, at dette ogsaa maa gjælde, hvor der har fundet Afsløsnig Sted, hvilket jo efterhaanden vil ske, saaledes at denne Forpligtelse da i alt Fald maa gaa over paa Kommunen efter de samme Regler, som ellers anvendes. Det synes mig nemlig, at det vilde være i høj Grad ubilligt, om man vilde lade en saadan ny Forpligtelse falde paa Tiendeierne, uagtet der ikke er taget Hensyn dertil ved den Afsløsnig, der allerede har fundet Sted. Hertil kommer, at der er et væsentligt Moment ved hele Lovens Begrundelse, at der ved Siden af og samtidig med Forbringeren til Tiendeierne ogsaa fremkommer en Forpligtelse og Byrde for Andre, et Datum, der

afgiver den bedste Garanti for, at der ikke vil blive stillet urimelige Fordringer. — Det andet Afsnit af Lovforslaget angaar Opvarmning af Kirkerne. Det kan ikke negtes, at der i og for sig ogsaa i den Henseende kan siges at være en Trang tilstede, ja, jeg tør vel endog sige, at der er en meget udbredt Trang tilstede til de Forbedringer, hvorefter dette andet Afsnit af Lovforslaget taler. Derom kan jo Enhver let danne sig en Forestilling, ikkødt Trangen selvfølgelig kan være mere eller mindre stærkt følt efter de forskellige Erfaringer, de Paagældende have gjort; men saaledes som vort Klima i Reglen er, kan der ikke være Tvivl om, at den Omstændighed, at en Kirke ikke opvarmes, ligefrem har til Følge, at en ikke ringe Del af Menigheden hindres i at møde i Kirken, idet Folks Sundhed udsættes for Fare ved Kirkegang i den kolde Aarstid. Enhver vil vistnok ogsaa være enig i, at den kolde Luft, som i Reglen findes i Landsbykirkerne, kan, naar der ikke er hjulpet Noget paa den ved Opvarmning, være i saa høj Grad uhyggelig, at det ikke kan undgaa, at den indvirker paa Stemningen hos Kirkegængerne; men det maa dog bemærkes overfor denne Erkjendelse, at der ikke i denne Henseende kan være stor Forskel mellem nu og 1861, og det er ganske vist, at Kirkesynsloven af 1861 ikke med Hensyn til dette Punkt lod mindste Tvivl tilbage om, hvad dens Mening var. I Lovens § 5 siges der nemlig udtrykkelig: „Naar Menigheden puffer det, kan Tiendeierne et modsætte sig, at der i Kirken anbringes en Varmeindretning og et Orgel eller et lignende Instrument, men han kan fordrø, at der ei herved paaføres ham enten strax eller fremtidig nogen forøget Udgift, hvorfor ogsaa den ved en Varmeindretning betvivlede Forhøjelse af Assurancepræmien bliver ham uvedkommende“; dette er en klar og tydelig Bestemmelse, men ved nu at gaa ind paa en Bestemmelse om Bidrag ogsaa fra Tiendeiernes Side kommer man ganske vist ind paa noget ganske Andet. Jeg siger ikke, det vilde være uberettiget at paalægge Tiendeierne en Forpligtelse i denne Retning, thi jeg kan ikke indbømme, at Forholdet skulde være endelig og aldeles afsluttet ved den Ordning, der er indført ved Loven af 1861; men jeg tror dog, at Alle ville være villige til at erkende, at man maa være meget varsom netop ved et Forhold af denne Bessaffenhed, hvor man staar overfor de Enkeltes hele retslige Forhold; selv om man kan siges at være berettiget til at tage en saadan Bestemmelse, maa man dog være betænkelig derved. Vi staa vistnok i dette Forhold paa et Mellemstadium. Man kan ikke stille sig paa det Standpunkt, hvorpaa Nogle maaste kunde være mest tilbøjelige til at stille sig, idet de sige: „Svad der kommer ind til Kirken, er jo Kirkens, og det kan altsaa fordres anvendt i Kirkens Interesse, til Menighedens Lav; men det er jo det, hvorpaa denne Foranstaltning gaar ud,